



НЕОБХОДИМО И ПОЛЕЗНО ИЗДАНИЕ

ИСТОРИЯ НА БИБЛИОТЕКИТЕ В БЪЛГАРИЯ ОТ СРЕДНОВЕКОВИЕТО ДО СРЕДАТА НА 40-те ГОДИНИ НА ХХ ВЕК

Сборник статии. Състав.: Мария Младенова. Рег.: Ивanka Янкова.

София, Унив. Изд. „Св. Кл. Охридски“, 2003. 315 с.

Качествените преобразования във висшето училище задължават да се търсят по-действени методи и форми за организация на учебния процес. Особена актуалност придобиват подготовката на учебници и учебни пособия, които да повишат ефективността на учебния процес и подготовката на кадри във ВУЗ. Ролята на учебната литература е значителна и ще расте в перспектива с увеличаване частта за самостоятелни занятия на студентите.

Появата на „ИСТОРИЯ НА БИБЛИОТЕКИТЕ В БЪЛГАРИЯ ОТ СРЕДНОВЕКОВИЕТО ДО СРЕДАТА НА 40-те ГОДИНИ НА ХХ ВЕК. Сборник статии“, представени от Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ може да се посрещне като събитие в учебната литература по проблемите на история на библиотеките за висшите училища в България.

За историята на българските библиотеки са написани немалко публикации, немалко книги, но в повечето случаи, посветени на юбилейни годишнини или на историята на отделни, преди всичко водещи в страната библиотеки. Към такива издания се обръщат предимно специалисти библиотековеди, библиотекари, културолози, историци, книговеди. Широката читателска аудитория е запозната с тях ограничено, дори зле. Студентите обикновено не горят от ентузиазъм да издирват и внасят нови знания и моменти по темите, освен предложените в лекционния курс по история на библиотеките. Дисциплината „История на библиотеките“ се изучава в Колежа по библиотекознание и информационни технологии, за чиито студенти е предназначено изданието, както и в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Поради тези причини актуалността на сборника, съставен от доц. д-р Мария Младенова, от статии по история на българските библиотеки, като част от дисциплината „История на

библиотеките“, е неоспорима: осигуряване на учебния процес с литература и в същото време изданието има социкултурно значение. Сборникът е нужен, като хрестоматия, не само при подготовка на библиотечни специалисти, но и като издание, фиксиращо „белите петна“ – непроучените моменти в историята на българските библиотеки, и като подтик за по-нататъшно развитие на българското библиотекознание.

Сборникът е структуриран в предговор и 6 основни части, всяко от които носи отделно заглавие, библиография и бележки към всяка статия в сборника и хронология на по-важни събития в библиотечното дело в България за този период. Изданието е придружено с резюмета на английски и руски езици.

Сборникът се открива с един обширен предговор, в който се поставят различни въпроси, свързани с изучаването, проучването и представянето на въпроси, свързани с историята на българските библиотеки. На първо място са посочени причините за съставянето на този сборник и неговото предназначение. Следват и въпроси, касаещи терминологията „история на библиотеките“ или „история на библиотечното дело“, формирането на библиотековедска школа в България по проблемите на история на библиотеките. Представят се най-обобщаващо водещи европейски библиотековедски школи и дейността на Кръглата маса по история на библиотеките към ИФЛА. В предговора съставителката дава и кратка характеристика на всеки раздел от структурата на сборника.

От огромния масив публикации по темата на сборника, съставителката е подбрала, 44 на брой статии, подредени хронологично по съдържание и разкриващи някои страни от историята на българските библиотеки и някои съпътстващи я процеси от възникването им през

Средновековието до 40-те години на XX в. Статиите са принос в нашата културна история и са резултат от научноизследователската дейност на 34 автори, като трима от тях са представени с по две статии, един автор – с три материала, а съставителката на сборника – с шест статии.

Авторите на статиите са водещи специалисти в различни области на българската културна история – библиотекоеведи, книговеди, историци, културолози, обществени дейци, писатели и др., които присъстват в нашето научно ежедневиe днес или в близкото минало. Те познават надмогналите превратности на времето извори, а също така и натрупаната литература по проблемите на българските библиотеки. Това проличава от изобилието от интересни и полезни сведения и факти, както за различни видове библиотеки, така и за личности, свързали имената си със създаването на българските библиотеки и превръщането им в институции на културната политика на България. Някои от статиите носят и определен емоционален заряд.

Материалите в сборника са подредени тематично-хронологично, съобразно общоисторическите принципи за периодизация. Структурата на сборника е достатъчно традиционна и всяка част е посветена на определена тема от историята на българските библиотеки.

Първата част на сборника съдържа 4 статии, посветени на средновековните библиотеки в България, чиито постижения са основа за развитие на духовния разцвет на българската държава и от значение за развитието на общоевропейската цивилизация.

Втората част съдържа 13 статии и характеризира появата на библиотеките (училищни, читалищни, научни) през Възраждането на фона на обществено-политическите и културно-просветни условия през турското робство и утвърждаването им като двигатели на културно-просветното движение и формиране на националната ни идентичност.

Третата част, включваща 7 статии, е посветена отново на библиотеките от Възраждането, но от друг тип – домашни и лични, и тяхната роля за изграждането на български обществени библиотеки и формирането на българската книжовна култура от този период на нашата история. Представени са личните библиотеки на видни български възрожденци: Неофит Рилски, Неофит Бозвели, Найдено Геров, Петко Р. Славейков, Марин Дринов.

Четвъртата част включва 4 авторски материали на съставителката, проследяващи развитието на читалищата, тяхните цели и задачи, появата на Читалищния съюз и читалищния печат. Макар тази част да не се покрива напълно с тематиката на сборника, има отношение към читалищата, създадени на базата на своите библиотеки и

към утвърждаването им като националнозначима институция за българската култура.

Петата част в 11 статии представя институционализирането на водещите днес най-големи български народни библиотеки в периода на тяхното създаване и утвърждаване като самостоятелни учреждения: Библиотеката на БАН, Народните библиотеки в София и Пловдив, Гърново и Шумен.

Шестата част включва 5 статии за историята на Университетската библиотека в София, Библиотеката на Художествената академия "Николай Павлович" и Централната медицинска библиотека. Отделено е внимание и на тяхното място в културното развитие на българската държава до средата на 40-те години на XX век.

За всяка статия е посочен първоизточникът на публикуване, обозначен с различен от основния текст шрифт, съответно в края на публикацията в настоящия сборник.

Разделът "Библиография и бележки" включва: Библиография към всяка статия с допълнителна информация за публикации по темата и Бележки, представящи сведения за автора на съответната статия. Неоснователно, по наше мнение, е отсъствието на бележки, касаещи сведенията за съставителката и авторка на предговора и шест публикации в сборника доц. Мария Младенова. Такава организация на бележките и библиографията улесняват читателят при работа както със сборника, така и при проучване на дадена тема от него.

В края на сборника е поместена Хронология на по-важните събития в библиотечното дело на България от средновековието до средата на 40-те години на XX век. Както посочва в предговора съставителката, тази хронология не е изчерпателна, но е достатъчна, според предназначението на сборника, да очертае пред студентите пътя на българските библиотеки и личностите, свързани с тях.

Към достойнствата на този сборник от статии, посветени на историята на българските библиотеки от възникването им до 40-те години на XX век, трябва да отнесем предназначението му и сравнително достатъчната пълнота и систематизация на материала; групирането на статиите по видове библиотеки; посочването на основните публикации за съответните библиотеки. Препратките към други източници по темата на всяка статия, ще допълват и стимулират самостоятелната работа на студентите за позадълбочено изучаване историята на българските библиотеки или отделен етап от тяхното историческо развитие.

Макар някои от въпросите, поставени в предговора на сборника да имат констативен характер, много удачно е обръщението към днешното поколение студенти, по същество бъдещи библиотекари, библиографи,

отовотен мпледерпо в д эннавансо вавд тгжнрбдС
-рддА .рннвден этннлнхонсфрорп вн втвмэтэн в отэрм
-ожетонпднд оп вжэпоК то этннхэдутэ вэ онвансо нврдэ
тннвотэн „рнфОС – ннтопонхэт ннннцлмрорфнн н энннне
.нэрдншевзр онпэтнрвнз едэд еш эннавзепопен вн нозвпвнд
В АТНДТОПЛАН АН РНЧОТОН“ ер „эмс ннэддУ
АН АТАДАРЕОД СРЕДНОВЕКОВНЕТО ТО РНРАПР
едэд еш „нннстят жннрбдС .КЕВ XX АН НННДОТ
-ндэпс н нрдвжэжэтонпднд „ннхэдутэ то омса эн нэтэрорп
нэнш е отошвз „нлпэтятнр крдр жорднш-оп то в „нтнлп
.рннрбдсн внхэдутэ втвжэжэжэтонпднд вн отэлоп в рнтннрорд

АВЯЕНА ГЕОРГЕНА в нэл.р-д вл .лп

РОМАН ЗА СЪВРЕМЕННИЯ ЧОВЕК И ПРОБЛЕМИТЕ НА ВРЕМЕТО

Кънчо Атанасов „Всичко отначало“.

Книга за селото, Велико Търново, 2003, изд. „Слово“.

В съвременната ни проза Кънчо Атанасов е от онези автори, чиито произведения внасят силата на живия живот, разкриват с дълбок реализъм изстраданите истини от героите. Новият му роман допълва представите от предишните му книги “Живи хора”, “Лятото на гарваните”, “Адам и Ева живеят наблизо”, “Вариант за оптимисти”, “На крачка от рая”, “Последният живот” и др. Писателят пресъздава в новия



си роман “Всичко отначало” съдбата на група герои, чиито живот е преминал през изтеклите десетилетия и сега те трябва да се адаптират при новите условия, като голяма част от тях са пенсионери. Участта на селото, в което живеят, е сходна с промените във всички български големи и малки селища – разруха, объркване, трудни

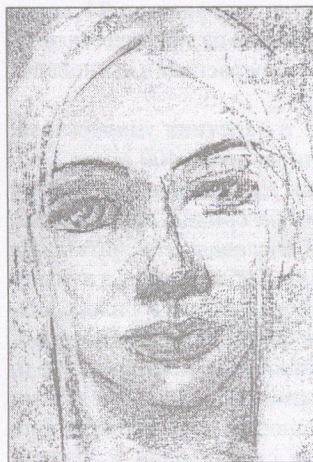
вд „лнннж н нжэтонпднд этнжсрвпгд вн нпэтвводэлсез
-рвгтУ н нжэтонпднд этнжсрвпгд вн этнмэлдорп твшэдревр
вн рнротэн оп вложш вжэдэвожэтонпднд вжсрвпгд трд
ошвз „етнзорпгв н рвотто тврчупо еш вжТ.етнжэтонпднд
в вложш вжэдэвожэтонпднд вжсрвпгд емвмрн „рмнрпвн
мэмэнрп ожа ;етнжэтонпднд вн рнротэн вн втвэлдо
вн рнротэн” тгннмрэт тэнрп е сан ү ер „гвжф рннэросоп
е вжннрордс вн пэдэвр тнннцлсрор ошвз от „;“етнжэтонпднд
-онпднд в рнтндсг ннжвв-оп вн рнтопонорХ” нваүнэмн
втвдрср од отэнэвожэтонпднд то рндрвпгд вн опэд отонрэт
”жэв XX вн ннндогт-04 вн

мигове за приспособяване към новите социални реалности, безнадеждност...

Още в самото начало драматизмът на повествованието започва с авторовото въведение: “Маринчо Лалев умря като куче...”. Цялата композиция на произведението по-нататък се изгражда върху този трагичен акт. Атанасов чрез ретроспекциите разкрива живота на героя, показва детството, младостта, съзряването, като постепенно вплита и другите съселани и приятели – Васил Върбанов, даскал Кольо, Мария Ярката, Киро Японеца, Минчо Майката... Този белетристичен похват дава възможност за едно живо и проникновено психологическо изображение. Ярко личи умението на автора да изгражда реалистично действието, психологическите настроения и преживявания.

Романът е композиран в две части – първата се казва “Най-новата мис на Ню Джърси”, а втората – “Последният влак за Москва”. В първата част се проследяват преживяванията на Маринчо Лалев и те служат като обединяваща линия, а във втората – като психологически етюди се разкриват портретите на отделните герои. Тази структура на произведението е едно интересно хрумване на автора по-добре да намери връзката между героите и техните минали и сегашни вълнения.

“Всичко отначало” е книга, която буди размисъл с правдивата си жизнена сила и белетристична яркост. Образът на Писателя подсказва, че Кънчо Атанасов пресъздава съвременieto не абстрактно, а чрез прякото си участие в съдбата на селото и неговите жители. Пресъздадените вълнуващи сцени носят белезите на неподправено и искрено свидетелство, породено от непосредствената близост с горчивините и малките надежди на днешния човек. Белетристът отново е показал умениято да пише искрено, неподправено, с присъщата му достоверност и аналитичност. Затова романът се приема като едно остро, проникновено вникване в сложната динамика на настоящето. Сред съвременните български книги, тази се откроява с автентичното си внушение, с изповедния тон, с уважението към миналото и надеждата за по-добри дни.



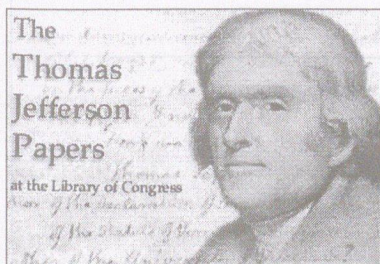
“Всичко отначало” развива редица от най-хубавите черти на белетриста, показва възможностите му да открива трайни хуманитарни ценности във време на остри конфликти, отчуждение, сложна връзка между поколенията и затова вълнува, когато навлизаме в един свят запазил земната си сила и красота. Героите на романа не са абстрактни хора, а привличат с искреност, топлота, вълнения в които има много болка и упование в доброто.

Стефан КОЛАРОВ

ЛЮБОПИТНИ ФАКТИ

КОНГРЕСНАТА БИБЛИОТЕКА ПРИТЕЖАВА

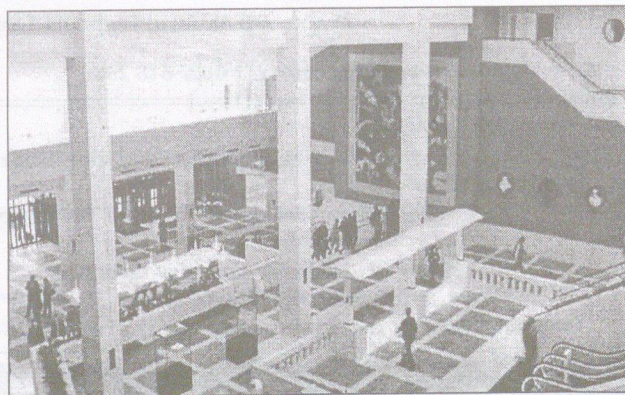
29 МИЛИОНА КНИГИ ОТ ЦЯЛ СВЯТ



Конгресната библиотека е най-старата федерална културна институция в САЩ и най-голямата библиотека в света. В нея човешкото знание е систематизирано по 128 милиона теми и е подредено на рафтове, чиято обща дължина е около 850 километра. Богатата колекция съдържа 29 милиона книги и други печатни материали, 2,7 милиона различни запаси, 12 милиона фотографии, 4,8 милиона карти, 57 милиона ръкописи.

Първостепенната задача на библиотеката е да предоставя на Конгреса и на американската общественост това огромно богатство и да го пази за бъдещите поколения, казва сегашния ѝ директор Джейм Билингтън. Той ръководи персонал от няколко хиляди души, занимаващи се с подбор на книгите и източниците, изготвянето на

каталозите, съхраняването на книжовното богатство и осигуряването на достъпа до него в трите големи сгради на разположената на Капитолийския хълм библиотека, която е в съседство с Конгреса. Все повече от институциите и хората, ползващи услугите на библиотеката, правят това чрез Интернет.



Конгресната библиотека е основана на 24 април 1800 г. първоначално като хранилище на юридическа литература, но по-късно постепенно прераснала в национална културна институция на САЩ.

Размерът на колекциите е наистина универсален. Събрани са книги и материали на около 400 езика. Библиотеката е отворена за всички. Единственото условие е ползвателите я да имат минимум средно образование. Годишно над 2 милиона учени, изследователи, читатели и туристи посещават Конгресната библиотека. Тя е оформена и се е развивала главно според идеите и философията на нейния основател – президента Томас Джеферсън. Той смятал, че законодателството на демократичното общество се нуждае от информация и идеи по всички теми и проблеми. Само така според него демокрацията може истински да изпълнява своите цели и идеали. Средствата, които първоначално федералното правителство отпуснало за създаването на библиотека, били 5 000 долара. В началото на XIX век правителството се готвело да се прехвърли от Филадельфия във Вашингтон. За 204 години оттогава досега библиотеката на Капитолия се обогатява и разраства до такава степен, че е право може да се каже, че днес тя е едно от чудесата на съвременния свят.



Книгата "Макгахан. Животът и походите на един американски военен кореспондент." от Дейл Уокър бе издадена от "Рива" в превод на Правда Митева и даде още една възможност на съвременния български читател да открие публициста Джаснюариъс Макгахан (1844 – 1878), който като кореспондент на лондонския "Дейли нюз", разкри издевателствата на турците над въстаналия народ през 1876 г. Със своите публикации Макгахан оказва изключително влияние върху общественото мнение в Европа и така предизвиква гняв и съчувствие в името на справедливостта и делото на свободата. Биографията на Д. Уокър дава възможност да се проследи един неспокоен житейски път.

Формат 56x84/8.

Печатни коли 3,25

Броят е излязъл 2004 г.

ISSN 1310 – 4624

Страница ИЗДАТЕЛ в Интернет: www.izdatel.hit.bg

Годишен абонамент или заявка за сп. „Издател“ може да направите на адреса на редакцията:

Велико Търново – 5000, ул. „Теодосий Търновски“ № 2,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Ректорат
Катедра Библиотекознание, масови комуникации, чужди езици
за доц. д-р Лъчезар Георгиев Георгиев.

Моля, свържете се на тел.: 062/ 618 258

DEAR READER,

You can subscribe to the „Publisher“ magazine for the year 2004 by sending the subscription fee by mail-order to the following address:

5000 Veliko Turnovo, 2 Theodosi Turnovsky Str.
„Cyril and Methodius“ University
Prof. Dr. Luchezar Georgiev Georgiev

Please, write „Subscription fee for the „Publisher“ magazine“ on the mail-order as well as your address and Telephone number for delivery and contact. Tel. 062/618 258. Thank you!

ПЕЧАТНИЦА „СИРА“ – Велико Търново, 2004